

माहे मार्च, एप्रिल व मे, २०१३ या कालावधीत
अवेळी पाऊस व गारपीट या नैसर्गिक आपत्तीमुळे
५० टक्केपेक्षा जास्त नुकसान झालेल्या शेती व फळ
पिकांच्या नुकसानीसाठी मदत

महाराष्ट्र शासन

महसूल व वन विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : सीएलएस-२०१४ / प्र.क्र.९६/म -३,

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.

दिनांक : २५ एप्रिल, २०१४

वाचा :

- १) शासन निर्णय, महसूल व वन विभाग, सीएलएस-२०१२/प्र.क्र.१५७/म-३, दिनांक ३०.१.२०१४
- २) केंद्र शासनाच्या गृह मंत्रालयाचे पत्र क्र. ३२-३/२०१३-एनडीएम-१, दिनांक २१.६.२०१३
- ३) केंद्र शासनाच्या कृषि मंत्रालयाचे पत्र क्र.१२/२/२०१४/डीएम-१, दिनांक १२.३.२०१४
(निवडणूक आचारसंहितेबाबतच्या सूचना)

प्रस्तावना:-

नैसर्गिक आपत्तीमुळे बाधित होणा-या शेतक-यांना/व्यक्तींना केंद्रशासनाच्या SDRF/NDRF च्या निकषाप्रमाणे वित्त आयोगाच्या शिफारशीनुसार गारपीट, पूर, चक्रीवादळ, दुष्काळ, आग, त्सुनामी, भूस्खलन, ढगफुटी, टोळधाड व अतिथंडी या नैसर्गिक आपत्तीमुळे झालेल्या नुकसानीस मदत दिली जाते. या व्यतिरिक्त राज्य शासनामार्फत अवेळी पाऊस, अतिवृष्टी (शेतीपिकांच्या नुकसानीसह सर्व नुकसान) आग, समुद्राचे उधाण, वीज कोसळणे या बाबींसाठीही मदत देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

राज्यात माहे मार्च, एप्रिल व मे, २०१३ या तीन महिन्यांमध्ये अवेळी पाऊस, गारपीट इ. नैसर्गिक आपत्तीमुळे ५०% पेक्षा जास्त नुकसान झालेले शेती पिकांचे ११४५.४७ हेक्टर क्षेत्र व फळपिकांचे २४८६.४५ हेक्टर क्षेत्र असे एकूण ३६३१.९२ हेक्टर क्षेत्राचे नुकसान झाले आहे व त्यासाठी मदत मंजूर करावी अशी कृषि विभागाने विनंती केली आहे. त्यानुसार संदर्भाधीन शासन निर्णय व पत्रात नमूद करण्यात आलेल्या स्थायी आदेशानुसार शेतक-यांना मदत देण्यासाठी पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :-

राज्यात माहे मार्च, एप्रिल व मे, २०१३ या तीन महिन्यांच्या कालावधीत झालेल्या अवेळी पाऊस, गारपीट इ. नैसर्गिक आपत्तीमुळे ५० टक्केपेक्षा जास्त नुकसान झालेल्या शेती व फळपिकांना (शेतीपिके ११४५.४७ हेक्टर, फळपिके २४८६.४५ हेक्टर असे मिळून) एकूण ३६३१.९२ हेक्टर एवढ्या क्षेत्रासाठी केंद्र शासनाच्या SDRF/NDRF च्या निकषानुसार पुढीलप्रमाणे मदत देण्यात यावी.

पिकांचेवर्णन	कोरडवाहू (अवर्षणप्रवण) क्षेत्र	आशवासित सिंचन क्षेत्र	बहुवार्षिक पिके
शेतीपिके, फळपिके व वार्षिक लागवडीची पिके (कोरडवाहू)	रु.४५००/- प्रति हेक्टर	रु.९०००/- प्रति हेक्टर	रु.१२०००/- प्रति हेक्टर

(२) कृषि विभागाने उपलब्ध करून दिलेले जिल्हानिहाय व पिकनिहाय क्षेत्र सोबत जोडलेल्या “परिशिष्ट अ व परिशिष्ट ब” प्रमाणे आहे.

(३) उपरोक्त मदत पुढील अटीस अनुसरून अनुज्ञेय आहे. :-

- अल्पभूधारक शेतक-यांना २ हेक्टर मर्यादेपर्यंत मदत देय राहिल, तर अत्यल्पभूधारक शेतक-यांसह उर्वरित शेतक-यांना १ हेक्टर क्षेत्र इतक्या मर्यादेपर्यंत मदत देय राहिल.
- सदर मदत ही पेरणी केलेल्या क्षेत्राकरिताच अनुज्ञेय राहिल.
- शेती पिके, फळपिके व बहुवार्षिक पिकांसाठी मदतीची किमान मर्यादा रु.७५०/- एवढी असेल तर बहुवार्षिक पिकांकरिता मदतीची किमान मर्यादा रु.१५००/- एवढी असेल.

(४) मदत वाटपाची सर्व कार्यवाही प्रचलित पद्धतीप्रमाणे कृषि विभागाने त्यांच्या क्षेत्रीय यंत्रणेमार्फत करावी. यासाठी कृषि विभागाने त्यांचे स्तरावर सविस्तर आदेश निर्गमित करावेत. हे करीत असतांना त्यांनी पुढील बाबींकडे विशेष लक्ष द्यावे :-

- ही मदत संबंधितखातेदाराच्या बँक बचत खात्यात थेट जमा करावी.
- कोणत्याही खातेदाराला रोखीने किंवा निविष्टा स्वरूपात मदत देऊ नये
- मदत योग्य व्यक्तींना योग्य त्याप्रमाणात मिळेल, यांची दक्षता कृषि विभागाने घ्यावी. (उदा.पात्र खातेदाराची चावडी/ग्रामपंचायत/कृषिसहाय्यक यांच्या कार्यालयीन सूचना हया सूचनाफलकावर ठळकपणे लावणे, अचानकपणे तपासणी करणे इत्यादी.)

(५) मदतीची रक्कम खातेदाराच्या बँक खात्यावर थेट जमा करतांना मदतीच्या रकमेतून कोणत्याही बँकेने कसलीही वसुली करू नये, यासाठी सहकार विभागाने योग्य ते आदेश निर्गमित करावेत.

(६) केंद्र शासनाने विहित केलेल्या वर्गवारीनुसार कृषि विभागाने सविस्तर माहिती वित्तीय सल्लागार व सहसचिव, मदत व पुनर्वसन यांना उपलब्ध करून दिल्यावर वित्त विभागाकडे संबंधित उपलेखाशीर्षाखाली आवश्यक असलेल्या निधीची मागणी करण्यात येईल. ती प्राप्त झाल्यावर सदर निधी कृषिविभागाकडे वाटप करण्यासाठी हस्तांतरीत करण्यात येईल.

(७) कृषि विभागाने सदर मदतीचे वाटप खास मोहिम आखून त्वरित पूर्ण करावे.

- (८) उक्त कार्यवाहीसाठी लागणा-या अतिरिक्त खर्चासाठी (प्रवास, इंधन, कार्यालयीन खर्च इत्यादी) वाटप केलेल्या रक्कमेच्या ०.५ टक्के एवढी रक्कम कृषी विभागास वितरीत करण्यात यावी.
- (९) गारपीट व अवेळी पाऊस यामुळे झालेल्या नुकसानीकरिता शेतक-यांना वितरीत करण्यात येणारे सहाय्य पुढील उपलेखाशीर्षाखाली उपलब्ध करून देण्यात यावा :-
- “मागणी क्रमांक सी-६, २२४५, नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य, ०२, पूर, चक्रीवादळे इ., १०१-अनुग्रह सहाय्य, (९१) राज्य आपत्ती प्रतिसाद निधीच्या मानकानुसार खर्च, (९१)(०५) पीक नुकसानीमुळे शेतक-यांना सहाय्य, ३१ सहायक अनुदाने वेतनेत्तर (२२४५२४५२)”
- (१०) सदरचे आदेश हे, वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्र.२५२/२०१४/व्यय-९, दिनांक १० एप्रिल, २०१४ अन्वये, त्या विभागाने दिलेल्या सहमतीस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०१४०४२८१६१४३७४५१९असा आहे. हा आदेश व डिजिटल स्वाक्षरने सांक्षातिक करून काढण्यात येत आहे

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अ. रा. जगताप)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. सर्व विभागीय आयुक्त,
२. आयुक्त, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. सर्व जिल्हाधिकारी,
४. महालेखापाल -१/२ (लेखा अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र मुंबई/नागपूर (प्रत्येकी ३ प्रती)
५. महालेखापाल -१/२ (लेखापरिक्षा) महाराष्ट्र मुंबई/नागपूर (प्रत्येकी ३ प्रती)
६. संचालक, लेखा व कोषागारे, संगणक शाखा, नवीन प्रशासकीय भवन, मुंबई-४०००३२.
७. संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई-३२.
८. अप्पर मुख्य सचिव (कृषी), कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
९. सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

१०. महसूल व वन विभागातील कार्यासने म-११/म-७

११. वित्त विभाग (व्यय-९ /अर्थसंकल्प-६) मंत्रालय, मुंबई.

१२. कार्यासन अधिकारी, महसूल व वन विभाग, ब-१/पीएसी/पीएसी-१/म-११, मंत्रालय, मुंबई

१३. सहसचिव तथा वित्तीय सल्लागार (म-११) यांना आवश्यक त्या तात्काळ कार्यवाहीसाठी अग्रेषित.

१४. म-३ कार्यासन (निवडनस्ती)

प्रत माहितीसाठी अग्रेषित -

१. मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव
२. मंत्री, मदत व पुनर्वसन यांचे खाजगी सचिव
३. राज्यमंत्री, मदत व पुनर्वसन यांचे खाजगी सचिव
४. मुख्य सचिवांचे स्वीय सहायक,
५. सचिव (म.वपु.)यांचे स्वीय सहायक.

<p>शासन निर्णय क्रमांक : सीएलएस-२०१४/प्र. क्र. ९६/म-३, दि.११/४/२०१४सोबतचे परिशिष्ट“अ”</p> <p>राज्यात माहे मार्च, एप्रिल व मे, २०१३ मधील अवेळी पाऊस व गारपीट यामुळे शेती पिकांचे ५०%वरील नुकसानग्रस्त शेतीक्षेत्राचे</p> <p>तपशीलदशविणारे विवरण (क्षेत्र हेक्टर मध्ये)</p>												
अ क्र	जिल्हा	बाजरी	मका	गहू	हरभरा	ऊस	कापूस	कांदा	भाजीपाला	फूलपिके	तरशेतीप िके	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
१	जळगांव	०.००	०.००	०.००	३.३०	०.००	०.००	२.०५	१४.४२	०.००	०.००	१९.७७
२	नंदूरबार	१.२०	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१.२०
३	अ.नगर	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	११९.८१	०.००	०.००	०.००	११९.८१
४	नाशिक	०.००	०.००	७८.१९	४.५०	०.००	०.००	२६०.५३	५.८१	०.००	५.५०	३५४.६३
एकूण नाशिक विभाग		१.२०	०.००	७८.१९	७.८०	०.००	०.००	३८२.४९	२०.२३	०.००	५.५०	४९५.४१
५	पुणे	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२२७.३२	२१.०५	०.००	२४८.३७
६	सोलापूर	०.००	०.३०	०.६०	०.००	२.४०	०.००	०.००	०.००	०.००	१.२१	४.५१
७	कोल्हापूर	०.००	०.००	०.००	०.००	०.०३	०.००	०.००	०.००	०.१६	०.८८	१.०७
एकूण पुणे विभाग		०.००	०.३०	०.६०	०.००	२.४३	०.००	०.००	२२७.३२	२१.२१	२.०९	२५३.९५
८	नागपूर	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	६६.६५	२.१०	०.००	६८.७५
९	वर्धा	०.००	०.००	१०८.६०	५६.५५	३.००	१०२.०७	०.००	१६.६०	०.००	४०.५४	३२७.३६
एकूण नागपूर विभाग		०.००	०.००	१०८.६०	५६.५५	३.००	१०२.०७	०.००	८३.२५	२.१०	४०.५४	३९६.११
एकूण राज्य		०.००	०.३०	१८७.३९	६४.३५	५.४३	१०२.०७	३८२.४९	३३०.८०	२३.३१	४८.१३	११४५.४७

<p>शासन निर्णय क्र. : सीएलएस-२०१४/प्र. क्र. ९६/म-३, दि.११/४/२०१४ सोबतचे परिशिष्ट “ब” राज्यात माहे मार्च, एप्रिल व मे, २०१३ मधील अवेळी पाऊस व गारपीट यामुळे फळपिकांचे ५०% वरील नुकसानग्रस्त क्षेत्राचे तपशीलदशविणारे विवरण (क्षेत्र हेक्टर मध्ये)</p>									
अ. क्र.	जिल्हा	केळी	आंबा	डाळींब	संत्रा	मोसंबी	द्राक्षे	इतर फळपिके	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	जळगांव	५४४.३५	०.०१	०.००	०.००	०.००	०.००	१३.२०	५५७.५६
२	नंदुरबार	१०.५६	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	९९.१३	१०९.६९
३	अ.नगर	२.२०	०.००	०.००	०.००	०.००	१.२०	०.००	३.४०
४	नाशिक	०.००	१.२०	५.२०	०.००	०.००	३७.०६	०.६०	४४.०६
एकूण नाशिक विभाग		५५७.११	१.२१	५.२०	०.००	०.००	३८.२६	११२.९३	७१४.७१
५	पुणे	३.३७	०.००	०.००	०.००	०.००	१२३.७६	०.००	१२७.१३
६	सोलापूर	२०२.५८	३.२०	३.८०	०.००	०.००	१.८०	१.९०	२१३.२८
७	कोल्हापूर	१७.६८	०.००	०.००	०.००	०.००	०.५०	०.००	१८.१८
एकूण पुणे विभाग		२२३.६३	३.२०	३.८०	०.००	०.००	१२६.०६	१.९०	३५८.८९
८	हिंगोली	२२५.३३	०.००	०.००	०.००	०.६८	०.००	११.५९	२३७.६०
९	नांदेड	१७९.९८	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	१७९.९८
१०	परभणी	२४.५५	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	०.००	२४.५५
११	उस्मानाबाद	२.२५	१८.३६	०.००	०.००	०.००	२.३०	१४.३१	३७.२२
एकूण औरंगाबाद विभाग		४३२.११	१८.३६	०.००	०.००	०.६८	२.३०	२५.९०	४७९.३५
१२	नागपूर	०.००	३७.०९	०.००	७६७.२७	१०९.२७	०.००	१५.६१	९२९.२४
१३	वर्धा	०.००	१.३६	०.००	०.००	३.२०	०.००	०.००	४.५६
एकूण नागपूर विभाग		०.००	३८.४५	०.००	७६७.२७	११२.४७	०.००	१५.६१	९३३.८०
एकूण राज्य		१२१२.८५	६१.२२	९.००	७६७.२७	११३.१५	१६६.६२	१५६.३४	२४८६.४५